

Historyczne widowisko pod Bolimowem. Upamiętnili 160. rocznicę wybuchu powstania styczniowego

data aktualizacji: 2023.02.13 autor: Anna Wójcik-Brzezińska

(fot. Anna Wójcik-Brzezińska)

Oficjalne uroczystości upamiętniające uczestników powstania styczniowego rozpoczęły się (11.02) od polowego nabożeństwa, po którym delegacje złożyły kwiaty przed pomnikiem powstańców w puszczy bolimowskiej. Następnym punktem wydarzenia była rekonstrukcja bitwy stoczonej w tym miejscu w czasie powstania styczniowego.

W 1855 roku carska Rosja została dotknięta serią klęsk - na froncie wojny krymskiej nie działa się dobrze, zmarł Mikołaj I - car, który rządy sprawował nahajką i wywózkami na Sybir. W tym czasie w całej Europie dochodziło do wielu zmian, począwszy od rewolucji francuskiej, przez Wiosnę Ludów i zrywy niepodległościowe narodów.

[[[748]]]

Aleksander II, następca Mikołaja był liberałem, zapowiedział, że da chłopom ziemię, zelżała cenzura, na tej fali car przyjechał do Polski, gdzie chłopci wciąż odrabiali pańszczyznę. Polska szlachta wносиła

o autonomię dla Polski, usłyszała: – żadnych złudzeń! Aleksander II przestrzeni dla autonomii Polski nie widział.

W Królestwie narastały niepokoje. W 1861 roku doszło do masakr na protestujących przeciwko polityce caratu, która nie chciała dać Polakom namiastki wolności.

[[[749]]]

Powstanie wybuchło, gdy w odpowiedzi na niepodległościowe uniesienie Polaków, ruszyły branki do wojska carskiego. Z 2500 mężczyzn, którzy mieli być wzięci w kamasze i wywiezieni w głąb Rosji, 1657 ludzi zostaje zabrane z domów. To był znak do wybuchu powstania. Termin wybuchu był przewidziany na 22 stycznia 1863 roku. Polacy zaczęli zbierać się po lasach. W tym miejscu narrację w minioną sobotę tj. 11 lutego rozpoczęli rekonstruktorzy, którzy krzewią wiedzę na temat najtragiczniejszego w skutkach, najkrwawszego i najdłużej trwającego powstania – Powstania Styczniowego.

[[[750]]]

Do Joachimowa Mogił przyjechali rekonstruktorzy z całej Polski, m.in. – Mszczonowa, Wiskitek, Warszawy, Kielc.

– Mój wyuczony zawód to drogowiec, na co dzień pracuję w straży miejskiej w Warszawie. Stowarzyszenie Niepodległość 1863 to moje zobowiązanie. Mój pradziad był bowiem powstańcem styczniowym. Historia Polski stała się historią naszej rodziny, wspomnieniami, przekazywanymi kolejnym pokoleniom – opowiada jeden z rekonstruktorów, który przyjechał na uroczystości.

Oficjalne uroczystości upamiętniające uczestników powstania styczniowego rozpoczęły się od polowego nabożeństwa, po którym delegacje złożyły kwiaty przed pomnikiem powstańców. Następnym punktem wydarzenia była rekonstrukcja bitwy stoczonej w tym miejscu w czasie powstania styczniowego.

[[[754]]]

W imieniu marszałka województwa łódzkiego głos zabrała radna sejmiku Ewa Wendrowska. Mówiła: – Dzisiaj żyjemy w wolnej Polsce i możemy podejmować decyzje, które uważamy za słuszne dla nas i naszych dzieci. Jest to możliwe m.in. dzięki powstańcom styczniowym. Dbajmy więc, byśmy dalej sami je podejmowali, i by tak było dziś i w kolejnych dniach.

7 lutego 1863 roku powstańcy pod dowództwem Władysława Stroynowskiego (w postaci w rekonstrukcji historycznej wcielił się Piotr Dymecki z mszczonowskiego stowarzyszenia) zostali zaskoczeni przez rosyjskich żołnierzy w lasach pod Bolimowem. O tym wydarzeniu pasjonaci historii, regionaliści opowiedzieli licznie zgromadzonej w „leśnym amfiteatrze”.

[[[751]]]

Pomnik, przed którym odbyły się sobotnie uroczystości, upamiętnia czternastu powstańców poległych w potyczce z 7 lutego 1863 roku. Tego dnia niewielki oddział dowodzony przez Władysława Stroynowskiego został zaskoczony rosyjskim atakiem. W miejscu starcia jakaś anonimowa ręka na jednej z sosen wyrzyła napis „Gloria Victis” (Chwała Zwyciężonym), który przetrwał do czasów pierwszej wojny światowej. Ponad pół wieku później, w 1917 roku, z inicjatywy okolicznych mieszkańców w tym samym miejscu odsłonięto pomnik.

W 1863 r. na terenie Puszczy Bolimowskiej walczył oddział młodego ziemianina, Władysława

Stroynowskiego. Miasto Bolimów służyło powstańcom jako zaplecze.

[[[752]]]

Oddział prowadził ożywioną działalność: odbijał jeńców i rekrutów wcielonych do wojsk carskich, przechwytywał korespondencję oraz broń. Pod Strzybogą stoczył zwycięską potyczkę z wojskami carskimi i uwolnił 30 rekrutów. Udało mu się sparaliżować ruch kolejowy na odcinku Skierniewice-Radziwiłłów, co stało się bezpośrednią przyczyną wysłania przeciwko niemu 600 żołnierzy gwardii z Warszawy, batalionu strzelców z Łowicza i kilku sotni kozackich z garnizonów w Skierniewicach, Łowiczu i Wiskitkach.

Do decydującej bitwy doszło 7 lutego 1863 roku w okolicach Bud Bolimowskich. Pomimo miażdżącej przewagi liczebnej wroga oraz słabego uzbrojenia - tylko 40 powstańców posiadało strzelby myśliwskie, pozostali kosy i rewolwery - oddział bronił się dzielnie, odpierając pierwszy atak wojsk rosyjskich. Zginęło 15 powstańców, 21 dostało się do niewoli, w tym 5 rannych. Rosjan poległo przeszło 100, wielu było rannych. Znaczną siłą powstańczym udało się wymknąć z okrążenia.

[[[753]]]

Niektórych rannych znaleziono potem ukrywających się w Bolimowie. Po klęsce pod Budami Bolimowskimi oddział uległ rozproszeniu. Stroynowski po kilku dniach zrezygnował z dowództwa i wyjechał za granicę. Jego podkomendni przyłączyli się do innych oddziałów powstańczych. Po bitwie nazwę wsi Budy Bolimowskie zmieniono na Mogiły (dzisiaj Joachimów-Mogiły), drogę z Wólki Łasieckiej do Borowin (gm. Skierniewice).

[[[755]]]

Źródło:

<https://skierniewice.eglos.pl/aktualnosci/item/41673-historyczne-widowisko-pod-bolimowem-upamietnili-160-rocznice-wybuchu-powstania-styczniowego>